

Constance Chlore

Atomium

In die ijzeren bollen kun je eten krijgen, mensen werken er. Het binnenste ken ik niet. Maar ik moet er almaar over dromen. Ik zal jullie een foto tonen, het is op de Heysel, amper een half uurtje rijden.

"De wereldtentoonstelling duurde slechts zes maanden, van 17 april tot 19 oktober 1958, maar de Belgen hebben er gedurende jaren geduldig op gewacht, opgejut door een publiciteitsmachine die de wervelende fiftiesstijl zou populariseren alsook de logo's van de tentoonstelling

... De Expo 58, de eerste internationale en universele tentoonstelling na de Tweede Wereldoorlog, beriep zich op het thema 'Overzicht van de Wereld voor een humanere Wereld'

Het Atomium zelf, brandpunt van de Expo 58, huisvestte een tentoonstelling over het vredelievende gebruik van de nucleaire wetenschappen, die uitgroeide tot het bekendste en ook het populairste voorbeeld van het technologisch optimisme van de late jaren vijftig

Aldus werd de Belgen de modernisering ingeprint, de Expo 58 werd de uitbeelding van de opleving van een progressief België, en dit met twintig jaar voorsprong op de tijd" [1]

[1] Rika Devos, Mil De Kooning in *1958 Wereldtentoonstelling Brussel* - Editions Plaizier, 2007.

102 meter hoog
De verwarring voor wie het niet ervaarde bij het naderen
Vooreerst door de ogen, het lichaam volgde: Ah,
Mijn hart bonkt waanzinnig
Zelfs de inktvissenwolkenkrabber met tweehonderd verdiepingen
Zou me niet laten bukken door zijn naar de keel grijpende hoogtevrees
En dan gebeurt het buitengewone: de samenscholing
Ik sluip tussen de trillende ledematen
9 sferen van 18 meter diameter zweven boven mijn hoofd
De huivering wint veld
Mijn lichaam wordt last
Mijn lichaam is zo zwaar, het zegt me:
Kan je dit avontuur aan?

Alles wat werkelijk bestaat is lichamelijk
Ook de slaap:
De hele nacht slaap ik, ik droom: ik klim
De uitdaging van het Atomium

Ik geef me over aan mijn ontmaskerde honger
Elke millimeter van mijn aandacht
Valt een ogenblik samen met het geheel
Aan de rand van het versnelde mogelijke, ik word taal en
Deze ingeslapen buitensporigheid vastgeankerd
In het wentelend bewegen van de Aarde
Dat uiteenbarst en me inhaalt
Bezwaart mijn beenderen, mijn spieren
Waar honderd ruimtes eisen
Dat ik binnenkom:
Ik zette nooit een stap in het Atomium

De zon brandt vol en onverbiddelijk

Vreemde gewaarwordingen dwalen rond

Dan de geur van benauwdheid Het is allesomvattend en opwindend
Werelden ten prooi aan de uitdaging van een onbeweeglijke lancering
De sferen overstijgen het enigma van mijn pupil
Dat dromen, zinsbegoochelingen, het overstijgen van zichzelf verfoeit
Aldus en nauwkeurig en stap voor stap

Mijn denken verstart

Ik was in de stad en verveelde me hopeloos met mijn gelakte schoenen De sprong op de tram en ik vatte post aan
de voet van het Gigantische Atoom

Het atoom bevat een kern:
(proton, neutron)
en is omgeven door een wolk elektronen

Mijn oog dat de wereld omvat opent zich op nieuwe dimensies

Ik ontdek de energie van dit tijdperk

Van de droom der dromen met volle ademdeugen, en lager en veel hoger,

Van de wijde droom van fijnbewerkt aluminium: samensmelting van verlangen versmolten met het metaal

Hoogte: 102 meter
Doorsnede van de sferen: 18 meter
Afstand tussen de sferen: 29 meter
Doorsnede van de pijpen: 3,30 meter

Handen gewapend met werktuigen, overal beweegt het: 60.000 werkuren om de Expo op poten te zetten Het wriemelt alom De hand leert bij zonsopgang hoe te handelen: 12.000 arbeiders Het lawaai dendert Dit reusachtige bouwterrein door de Belgische industrie gerealiseerd, Fabrimetal, waar kleine lieden over en weer hollen Ontketende berekeningen, ingenieur André Waterkeyn stelt het project voor We zijn onuitputtelijk wat betreft uitvindingen De groepering van de Belgische Hoogovens Ze klauwen al het ijzervijsel van de wereld bij elkaar: 18 maanden van studies, meer dan 18 maanden montage, in werkhuizen en ter plaatse waren nodig om dit meesterwerk te concretiseren Van het oog naar de innerlijke uithoeken van het brein, de twee architecten, André en Jean Polak, indrukwekkend door hun moed, maken de sprong naar de uitkijktoren van de hoop De grootse werken begonnen in maart 1956, ze werden uitgevoerd door Ateliers de Construction de Jambes-Namur Veel hoger veel ruimer dan de bemoedigende herinnering, richt de polsslag van de machine het bouwwerk op Het eerste deel van de centrale kern, met een gewicht van 40 ton op een hoogte van 18 meter Deze grote omvang, spiegel van een natie die uitkijkt op de wolken opgericht begin 1957 Op dat element steunen de twaalf bogen van de basissfeer Hun zwaarte geeft me een gevoel van lichtheid Op elke cirkel Groots als het uitzicht De hoogte van elk begin

Langswaar komt men binnen?

De deur is noodzakelijk klein

Wegvloeiend in de hogedruklucht

Sluipt mijn denken in mijn korstondig brein

Gevangen onder mijn voorhoofd, beweegt het, botst het Naar de nutteloze hoogte

Met grote sprongen, schaterlachen

Ik word ongeduldig

Zullen het rusteloze, het onvolmaakte andere oorden vinden

Hoe moet ik me verwijderen van het spookbeeld?

De wimper traant in afwachting van de waardevolle doortocht

Het wachten is elektrisch

Ik zoek de deur waar ze niet is

Ben ik tijdens deze eerste onbeweeglijke seconde
Gemaakt voor handelingen
Of voor vormen?
De lucht brandt beverig
Ik hoor Brussels en Vlaams getater
Tot boven
Natuurlijk voor iedereen
Rondom mij families kinderen
Mat wat doordringt
Eindeloos rumoerig
Tracht ik te herinneren

Ik herinner mij: De bollen van het Atomium, ik zag ze haast uit de aarde oprijzen Mijn ouders woonden vlak aan de overkant Door de ramen zag ik de lange buizen op zware camions Gedurende de werken waren er veel ongelukken, arbeiders vielen, stierven: zwaai lichten zoefden voorbij Al die ziekenwagens Al wat van stutten en stellingen losraakt Mijn tong draait langs alle kanten en roept gebogen metaal in me op Ze lieten hun leven aan de voet van het Atomium De onmetelijke eindeloze dood: de waarheid van sommigen rust in de onpeilbare afgrond

Ik sta rechtop, voor
Duizend trappen voor de basiscilinder
Trappen trappen
kronkelen als metalen klimop voor een fysieke klim
Trappen langer dan een eeuw en de snelte
Bezijden het Atomium hebben de architecten trappen geïnstaleerd De mensen vreesden te verongelukken, terwijl ze hen echter wilden geruststellen...
Doen geloven dat deze driepoten ondersteunden
Ik tel de sferen Op die hoogtes maakt het getal negen de wet uit
Het raadsel van dit betoverende getal
Benader ik het, en voor welke voltooiing?
Nog enkele stappen
De cilinder aan de basis is de ingang
De plaats is smal en beklemmend
Gesloten deur waarlangs wat moet stijgen zich opent
Grote klimmende kooi: ik druk op de knop
Mijn startende hand zet de materie in beweging
Ik stap wankelend in
In deze opgewonden architectuur van ingewikkelde groei
Stijg ik
Langs al de sferen: ademhaling: langs alle cirkels: voeding
Wat zich ledigt verheft
Stijgende en traagzame vreugdes
Hoge circulatie
Lage circulatie
Witte circulatie
Dichte circulatie
ik stijg
In mijn bloed, ik dans
Ik klim Ik kom aan
Ik ben
In de eerste sfeer

[ex: *d'Atomium*, éditions Atelier de l'agneau, 2014]